

Z A P I S N I K
sa 73. sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu
održane 14. maja 2019. godine

Sjednica je počela u 14 sati.

Predsjedavao je Željko Aprcović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Marija Maja Čatović, Andrija Nikolić, Miloš Nikolić, Radule Novović, Jovanka Laličić, kao i zamjena člana Odbora, poslanik Mihailo Anđušić.

Sjednici su prisustvovali i predstavnici podnosioca izvještaja: prof. dr Mladen Vukčević, predsjednik Sudskog savjeta, Ana Perović Vojinović, članica Savjeta i Vesna Aćimić, sekretarka Sekretarijata Sudskog savjeta.

Rad sjednice pratili su i predstavnici medija.

Za sjednicu je predložen sljedeći:

DNEVNI RED:

1. Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2018. godinu

Dnevni red je usvojen jednoglasno.

PRVA TAČKA - Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2018. godinu

Predsjednik Odbora, poslanik Željko Aprcović, otvarajući raspravu, podsjetio je da je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, u skladu sa svojim nadležnostima, matični Odbor kojem se dostavlja Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu. U vezi sa tim, saopštio je da je Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2018. godinu dostavljen Skupštini Crne Gore 29. marta 2019. godine, shodno Zakonu o Sudskom savjetu i sudijama. Pored toga, ukazao je i da član 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, između ostalog, propisuje da Skupština donosi zaključak koji može da sadrži ocjene i stavove o pojedinim pitanjima povodom razmatranja izvještaja koje pojedini organi, saglasno zakonu, dostavljaju Skupštini. Tim povodom, istakao je da je prilikom razmatranja Godišnjeg izvještaja o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2017. godinu, ovaj Odbor predložio Skupštini na usvajanje osam zaključaka, koji su usvojeni na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, dana 18. jula 2018. godine.

Prof. dr Mladen Vukčević, predsjednik Sudskog savjeta, u uvodnom obraćanju, je saopštio da su sudovi, u izvještajnom periodu, sproveli brojne aktivnosti u cilju poboljšanja

efikasnosti i ažurnosti predmeta. Takođe je naglasio da je Sudski savjet, uz podršku Savjeta evrope, počeo analizu internog funkcionisanja procedura u radu ovog organa gdje su date značajne preporuke koje se odnose na: planiranje budžeta, planiranje ljudskih resursa i izvršenje budžeta, kao i razvoj stručnih kapaciteta zaposlenih u Sekretarijatu. Što se tiče daljeg fokusa aktivnosti Sudskog savjeta, Vukčević je ukazao da će isti biti na primjeni novog sistema ocjenjivanja sudija, uz podršku evropskih partnera i Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu. Tim povodom, iznio je podatak da je u 2018. godini sproveden postupak ocjenjivanja 41 sudije osnovnih sudova, koji imaju od 5 do 10 godina sudijskog staža, kao i ocjenjivanje deset sudija u svrhu napredovanja i najavio da će se u 2019. godini ocjenjivati sudije osnovnih sudova i sudova za prekršaje koji imaju od 3 do 5 godina sudijskog staža. Kada je riječ o mjerama iz Akcionog plana za sprovođenje reforme pravosuđa, istakao je da su radili na uvođenju jedinstvenog sistema izbora sudija na nivou države, i da su analizirali smjernice vezane za intervjue sa kandidatima, u cilju obezbjeđenja većeg stepena transparentnosti i objektivnosti u odlučivanju.

Vezano za disciplinsku i etičku odgovornost sudija, predsjednik Sudskog savjeta je saopštio da su radili na sprovođenju preporuka iz Etičkog kodeksa sudija i da su usvojili tri nove smjernice koje se odnose na korišćenje društvenih mreža i na otklon od političkih aktivnosti. Prof. dr Mladen Vukčević je takođe naglasio da je nastavljena međunarodna saradnja sa EU, SE i Regionalnom Mrežom sudskih savjeta, kao i da je Sudski savjet jedini savjet koji je dio Projekta EUROL2. U ovom dijelu, predsjednik Sudskog savjeta je istakao da su u izvještaju dati podaci i o neposredno upućenim i primljenim zamolnicama crnogorskih sudova. Kada je riječ o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u sudstvu, ukazao je da je u 2018. godini započeta procedura oko izgradnje stambenih jedinica za potrebe sudstva i sudske administracije u Podgorici i to: 73 stana za sudije i 57 stanova za zaposlene u sudstvu, a da će se raditi na rješavanju ovog pitanja i u drugim gradovima u Crnoj Gori.

U daljem izlaganju, predsjednik Sudskog savjeta osvrnuo se na statističke podatke o radu sudova navodeći da je priliv predmeta u 2018. godini bio manji u odnosu na prethodnu godinu za 2,81 %, a da je broj riješenih predmeta veći u odnosu na prethodnu godinu za 6,89%, dok je prosječni mjesečni priliv po sudiji iznosio je 33,33 predmeta. Što se tiče kvaliteta rada sudova, saopštio je da se isti ogleda kroz 75,33% potvrđenih odluka, 16,21% ukinutih odluka po žalbama, dok je 4,24% djelimično potvrđeno/ preinačeno/ ukinuto. U ovom dijelu, posebno se osvrnuo na rad Upravnog suda koji je tokom 2018. godine imao priliv od 9.196 predmeta, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 39,50%. Kao razlog smanjenja priliva naveo je da je riječ o predmetima koji su se odnosili na naknade za majke sa troje i više djece. Takođe je istakao da je Vrhovni sud u 2018. godini primio ukupno 7572 predmeta, odnosno da je imao u radu ukupno 8.013 predmeta. Do povećanja priliva predmeta u ovom sudu došlo je usljed postupanja po pravnom lijeku na osnovu presuda Upravnog suda koje su se odnosile na naknade za majke sa troje i više djece.

Predsjednik Sudskog savjeta je takođe konstatovao da su u svim sudovima odluke rađene u zakonskom roku, odnosno da je samo 0,6% odluka urađeno van zakonskog roka.

U vezi sa tim, 56,46% predmeta je riješeno do tri mjeseca, 14,71 % do 6 mjeseci, 8,05% do 9 mjeseci, 8,72% do godinu, dok je u 12,06% predmeta postupak trajao duže od godinu. Na kraju izlaganja, profesor Mladen Vukčević je istakao da je Sudski savjet bio posvećen ispunjavanju svog osnovnog zadatka, a to je obezbjeđenje nezavisnog i profesionalnog pravosuđa Crne Gore i jednakog pristupa pravdi, ističući pri tome da će nastaviti i dalje da se zalažu za efikasnost sudskog sistema.

Komentarišući podnešeni izvještaj, predsjednik Odbora je konstatovao da je u odnosu na 2017. godinu sproveden redovan postupak ocjenjivanja sudija, i u tom dijelu postavio pitanje šta će Sudski savjet preduzeti u narednom periodu povodom kriterijuma vezanih za ocjenjivanje sudija s obzirom na činjenicu da su isti dosta rigorozni. Pored toga, postavio je pitanje vezano za analizu kaznene politike u prethodnoj godini, s obzirom na činjenicu da je grupa građana inicirala pooštrenje kaznene politike za počiniocima najtežih krivičnih djela. U vezi sa tim, zatražio je komentar povodom percepcije javnosti da je kaznena politika blaga s obzirom da je polovina osuđujućih prvostepenih presuda bila uslovna. Predsjednik odbora je takođe postavio pitanje na koji način će se unaprijediti materijalni položaj zaposlenih u sudskoj administraciji. Kada je riječ o disciplinskim postupcima, poslanik Aprčović je postavio pitanje šta je bio obim tih postupaka i koliko je bilo ukupno predstavljeni i žalbi usmjereno ka Sudskom savjetu i kako su postupali po istima.

Poslanik Radule Novović, u svojoj riječi, je istakao da je podnešeni izvještaj kvalitetno urađen osvrćući se na pitanje jačanja kapaciteta Sudskog savjeta i obezbjeđenje adekvatnog položaja nosilaca sudske vlasti, posebno u dijelu materijalnih primanja i rješavanja stambenih pitanja. Pored toga, postavio je pitanje šta se planira raditi kada je riječ o poboljšanju uslova rada u samim sudovima, ne samo u Podgorici nego i u drugim gradovima.

Učestvujući u raspravi, poslanica Jovanka Laličić je istakla da je veoma bitno što se kroz podnešeni izvještaj može pratiti realizacija zaključaka koje je Odbor predložio Skupštini za prethodnu godinu, kao i da su iznijeti zaključci i preporuke u izvještaju u skladu sa nalazima Evropske komisije za 2018. godinu kada je u pitanju ova oblast. Tim povodom, poslanica Laličić je postavila pitanje vezano za kaznenu politiku, u smislu da li smatraju da je ista dobro zakonski utvrđena, imajući u vidu percepciju javnosti da sudovi često cijene olakšavajuće okolnosti i izriču nešto blaže kazne u žalbenom postupku. Pored toga, zatražila je informaciju vezano za primjenu sistema PRIS u svim sudovima i da li je potrebna inovacija istog. Kada je riječ o Centru za obuku nosilaca pravosudnih funkcija, poslanica Laličić je postavila pitanje u kojoj mjeri su sudije i zaposleni u sudstvu zainteresovani za pohađanje obuka koje se sprovode u istom. Na kraju se osvrnula i na rezultate rada Specijalizovanog odeljenja pri Višem sudu u Podgorici tražeći detaljniju informaciju.

Poslanik Miloš Nikolić, u svojoj riječi, dao je osvrt na prethodne zaključke povodom izvještaja o radu sudova čiji je akcenat bio vezan za ostvarivanje i dodatno osnaživanje postojeće nezavisnosti, integriteta i autoriteta samih sudova koje se ogleda i kroz pitanje materijalnih i fizičkih uslova za rad sudija. Tim povodom, postavio je pitanje da li će se i ubuduće nastaviti sa započetim aktivnostima na rješavanju stambenih potreba sudija i

sudske administracije. Takođe je postavio pitanje kakve su mogućnosti da se u skorijem roku obezbijede finansijska sredstva za poboljšanje uslova za rad u sudstvu. Pored toga, osvrnuo se i na broj zaostalih predmeta, smatrajući da će sa postojećim kapacitetima i brojem sudija biti teško nadoknaditi taj zaostatak. U vezi sa tim postavio je pitanje kakvi su kapaciteti broja sudova u odnosu na rješavanje primljenih predmeta. Takođe je zatražio mišljenje u odnosu na strukturu izrečenih krivično pravnih sankcija.

Odgovarajući na postavljena pitanja, predsjednik Sudskog savjeta, Mladen Vukčević je povodom sistema ocjenjivanja sudija saopštio da će se Zakon o sudovima mijenjati u tom dijelu i da je formirana radna grupa s tim da su od strane Evropske komisije dobili preporuku da sačekaju sa tom procedurom imajući u vidu da je pomenuti sistem dosta kompleksan. U vezi sa tim, ukazao je da je potrebno poboljšati sistem na način da se postupak pojednostavi ali da se ne odrazi na kvalitet ocjenjivanja. Kada je riječ o poboljšanju materijalnog položaja sudske administracije, predsjednik Sudskog savjeta je saopštio da su upravo u tekuću proceduru izgradnje stanova za potrebe sudstva uključili i sudsku administraciju, s tim da očekuju da se u narednom periodu taj broj poveća za devet. Vezano za jačanje kapaciteta Sudskog savjeta Mladen Vukčević je istakao da su iste stabilizovali naročito u dijelu koji se odnosi na održavanje PRIS-a. Tim povodom, dodao je da će navedeni sistem sada biti centralizovan kod Ministarstva pravde i da se trenutno sprovodi tenderska procedura i postavljaju optički kablovi u svim sudovima. Što se tiče poboljšanja uslova rada, ukazao je da su dali svoj maksimum i da to zavisi od raspoloživih budžetskih sredstava. Povodom interesovanja za pohađanje obuka koje sprovodi Centar za obuku nosilaca pravosudnih funkcija, predsjednik Sudskog savjeta je saopštio da je isto dosta obimno i da je uvedena praksa da dolaze predavači na najvišem nivou. Pored toga, dodao je i da postoji zakonska obaveza sudija za usavršavanjem što ulazi u njihovu ocjenu i utiče na dalje napredovanje. Vezano za zahtjeve oko rješavanja stambenih potreba u drugim sredinama, Vukčević je istakao da su isti opravdani, ukazujući da bi se na lokalnom nivou moglo raditi na olakšanju postupka za obezbjeđenje gradskog građevinskog zemljišta. U odnosu na rješavanje zaostalih predmeta i postojeći broj sudija, predsjednik Sudskog savjeta je saopštio da bi u mnogome pomogla izmjena određenih procesnih zakona, kako bi se smanjio broj parnica, kao i jačanje i promovisanje alternativnih načina rješavanja sporova.

Ana Perović Vojinović, članica Sudskog savjeta, je govorila o pitanju kaznene politike u pravnom sistemu Crne Gore koja se, po njenom mišljenju, ne može posmatrati odvojeno od stope kriminaliteta, ističući da se kroz ličnu praksu pokazalo da nikakva oštra kaznena politika ne vodi prevenciji kriminala niti opadanju stope kriminaliteta. Imajući u vidu navedeno, Ana Perović Vojinović je naglasila da je kaznena politika u Crnoj Gori odgovarajuća i da prati socijalne trendove i društvene okolnosti a sve u cilju prevencije kriminala i opadanju stope kriminaliteta. Tim povodom, dodala je da su zaključci sa međunarodnog skupa krivičara takođe pokazali da dugotrajne kazne zatvora dovode samo do individualnog zadovoljenja jedne strane, tj. porodice oštećenog dok se na društvenom planu ne postiže ništa. U vezi sa tim, ukazala je da brzo otkrivanje učinilaca krivičnih djela i rad u javnom interesu mogu dati vidljive rezultate, imajući u vidu činjenicu da zbrinjavanje

zatvorenih lica i izgradnja novih zatvorskih kapaciteta iziskuju velike materijalne troškove za državu. Pored toga, dodala je da je retributivna politika, shodno svim istraživanjima i analizama, pokazala da ne ispunjava svoju svrhu ni sa aspekta individualca i njegovog prevaspitanja ni sa aspekta društvenih očekivanja.

U svojoj riječi, predsjednik odbora Željko Aprcović se dodatno osvrnuo na podatke o broju sudija po glavi stanovnika u Crnoj Gori u odnosu na priliv premeta, postavljajući pitanje da li bi racionalizacija sudske mreže na nivou Crne Gore uticala na pristup građana pravdi u onim mjestima sa manjim prilivom predmeta. Takođe je postavio pitanje da li su u Sudskom savjetu zadovoljni radom sudova za prekršaje, s obzirom na veliki broj predmeta u radu kod navedenih sudova. Kada je riječ o rješavanju stambenih pitanja zaposlenih u sudstvu u ostalim gradovima, mišljenja je da bi određeni dio budžetskih sredstava za narednu godinu trebao ići u tom pravcu.

Komentarišući pitanje rješavanja stambenih potreba zaposlenih u sudstvu, poslanica Marija Čatović je dodala da je u opštini Kotor dodijeljeno gradsko zemljište za navedene potrebe ali da isto nije iskorišteno.

Predsjednik Sudskog savjeta, Mladen Vukčević, je povodom broja sudija po glavi stanovnika naveo podatke da taj broj u Crnoj Gori iznosi 51 sudija na 100.000 stanovnika, dok je u Finskoj taj broj 19 a u Norveškoj 12, što se jedino može objasniti činjenicom da postoji razlika u pravnoj kulturi, načinu rješavanja sporova i uopšte društvenim odnosima i van pravnim fenomenima. U tom dijelu, naglasio je da treba raditi na racionalizaciji sudske mreže, što je prepoznato i u Strategiji reforme pravosuđa za period 2019 - 2020, ali da treba imati u vidu određena otvorena pitanja kao što je pristup pravdi, što se mora urediti zakonom za koji je potrebna politička volja. Pitanje opterećenja sudija u ovom trenutku, prema riječima Mladena Vukčevića, je riješeno na način što se predmeti iz više opterećenih sudova delegiraju manje opterećenim sudovima što ima određene prednosti ali i nedostatke. Vezano za rezultate rada sudova za prekršaje, predsjednik Sudskog savjeta je istakao da je za postizanje efikasnijeg rada istih neophodna dodatna informatizacija kako bi se postupci rješavali na što jednostavniji i efikasniji način, na čemu se kontinuirano radi. Takođe je naglasio da će Sudski savjet podržati svaku inicijativu za rješavanje stambenih potreba od strane opština koje obezbijede uslove za njihovu realizaciju.

Zaključujući raspravu, predsjednik Odbora, Željko Aprcović, je podsjetio da će Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, nakon rasprave povodom Godišnjeg izvještaja o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2018. godinu, dostaviti Skupštini Crne Gore na usvajanje određeni predlog zaključaka.

Sjednica je završena u 15 sati i 30 minuta.

Zapisnik sačinila:

Sekretarka Odbora
Slavica Mirković

Predsjednik Odbora
Željko Aprcović